

Валєєв Р. Г.,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри загальноправових наук,
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ,
м. Дніпро

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОМФОРТУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ЩО НАВЧАЮТЬСЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Пандемія *COVID-19* поставила перед правоохоронцями України нові завдання та створила нові умови діяльності, що ускладнило процес підтримання психічного благополуччя співробітників та психологічного клімату в підрозділах. Поліцейські, які паралельно з виконанням службових завдань заочно здобувають вищу освіту, додатково зіткнулися з проблемою адаптації до дистанційного формату освітнього процесу.

Забезпечення психологічного комфорту атестованих здобувачів вищої освіти, що навчаються з використанням освітніх дистанційних технологій за заочною формою у ЗВО зі специфічними умовами навчання МВС України, які здійснюють підготовку поліцейських поки не поставала об'єктом спеціальних наукових досліджень. Разом з тим, багато фахівців здійснили розвідки забезпечення психологічної адаптації здобувачів освіти до умов дистанційного навчання, зокрема, А. Горецька, Л. Комарницька, А. Кіріллова, М. Смульсон, Л. Ткачук, С. Шевченко, Al-Tammemi A., Hossain M., Nishimura Y., Qin Z., Ojetunde A. та інші дослідники в усіх частинах світу.

Результати роботи науковців засвідчили, що після запровадження карантинних обмежувальних заходів 10,5% китайських здобувачів освіти виявили психологічний стрес [7], 29,8% японських студентів повідомили про психологічне занепокоєння щодо переходу на онлайн-освіту [4], близько 60% студентів Бангладешу виявили страх академічної неуспішності в умовах дистанційного навчання [2]. У країнах СНД відчули стрес 62% студентів в результаті переходу з очної форми навчання на дистанційну [3], в Йорданії цей відсоток взагалі сягає 69,5% [1], а наприклад, в країнах Африки – 78% студентів повідомили про симптоми психологічного занепокоєння [5].

Вивчення думки здобувачів освіти щодо першого етапу впровадження дистанційного навчання у березні-червні 2020 р. виявило складність адаптації до системи управління дистанційним навчанням, високий рівень когнітивного навантаження в ході вивчення інтерфейсу, інструментальних та сервісних функцій *СУДН MOODLE*.

З метою зменшення додаткового когнітивного навантаження на вивчення інтерфейсу платформи та її функціоналу у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ з початку 2020-2021 р. запроваджується електронна освітня платформа *StuddyMo*. Також нами виявлено вищий рівень задоволеності студентів від змішаної форми навчання, ніж від суто дистанційної [8], тому перевага надавалась саме їй у ситуаціях, коли епідемічна ситуація це дозволяла.

Особливістю електронної освітньої платформи *StuddyMo* є сучасний, простий, інтуїтивно зрозумілий та дружній інтерфейс, адаптованість під мобільні пристрої, наявність додаткового функціоналу, спрямованого на забезпечення психологічного комфорту здобувачів. Розробники платформи забезпечили врахування побажань закладів вищої освіти та кінцевих користувачів, а також врахували певні особливості забезпечення психологічного комфорту здобувачів дистанційної освіти [9] та мотивації правоохоронців [6].

У результаті за допомогою електронної освітньої платформи *StuddyMo* реалізовано низку технологій дистанційного навчання, що дозволяє здобувачеві освіти не напружувати його когнітивну, волюву та емоційну сфери: інтерактивний розклад; відеозапис проведених занять; віджети, що нагадують про головні освітні події та навчальні завдання; ведення віртуального конспекту; автоматичний фільтр нецензурної лексики та мови ворожнечі; автоматичний допуск здобувачів освіти до підсумкового контролю залежно від результатів поточного контролю. Схарактеризуємо їх послідовно.

1. Технологія **інтерактивного розкладу** реалізована в багатьох *LMS* (системах управління дистанційним навчанням). Платформа *StuddyMo* забезпечує формування такого розкладу залежно від ролі та групи користувача. Інтерактивні функції дозволяють відфільтрувати освітні події за їхнім типом, датою, навчальною дисципліною, викладачем тощо. Безпосередньо з розкладу можна перейти на обране заняття та відповідний навчальний контент. Різні типи освітніх подій відображені різними кольорами (рис. 1), що полегшує орієнтацію в розкладі.

Ця технологія схвально оцінена майже 90 % опитаних здобувачів освіти, а 31% визнали її найбільш корисною функцією. За результатами обговорення фокус-групи встановлено, що в умовах одночасного виконання службових завдань та навчання здобувачі заочної освіти не завжди своєчасно встигали відслідковувати синхронні заняття та брати в них участь.

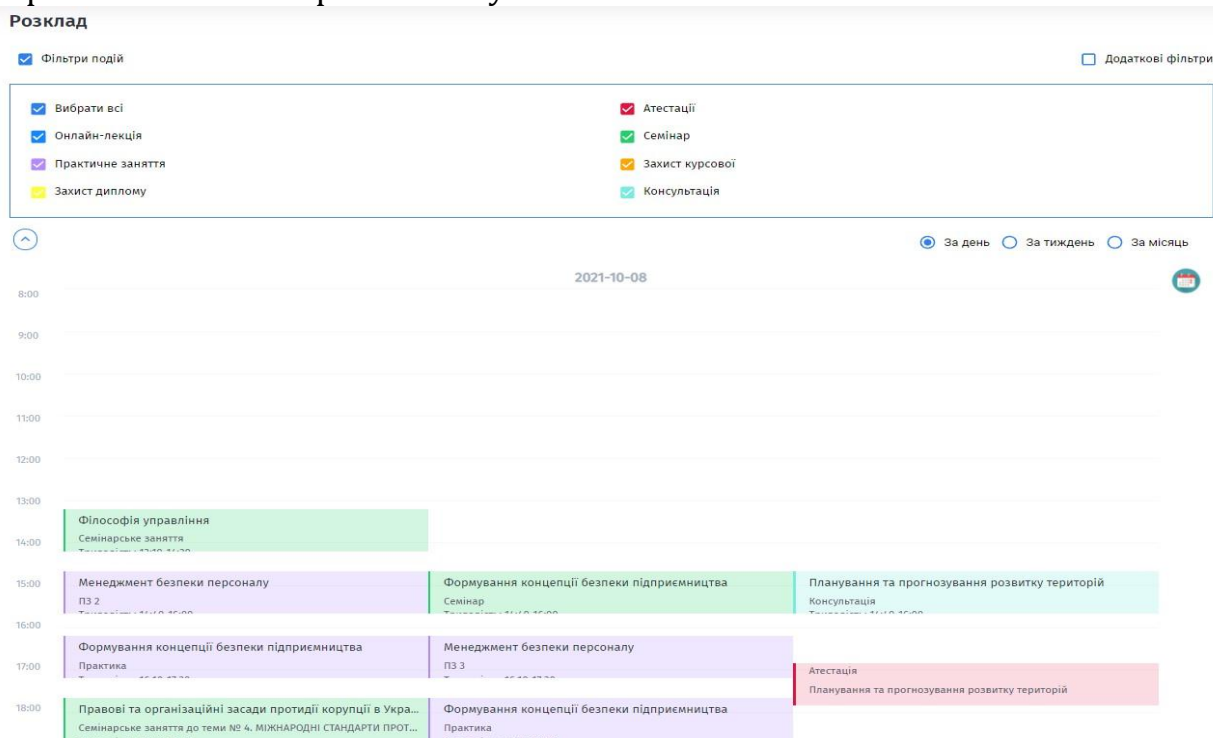

Рис. 1. Приклад вікна з інтерактивним розкладом

2. До того ж платформа *StuddyMo* автоматично здійснює **запис проведеного заняття**, забезпечує його постійне зберігання та дозволяє переглянути відеозапис у будь-який момент. Зазначимо, що 44 % визнали запис найбільш корисною функцією платформи, тим більше, що він дозволяє прискорити відтворення чи використати аудіо-версію запису. Схвально оцінили цю функцію понад 80% опитаних користувачів.

3. Реалізована на платформі технологія **віджетів** забезпечує нагадування здобувачам про основні освітні події та навчальні завдання, які вони ще не виконали, та забезпечує легку навігацію до відповідних розділів (рис. 2). При всій простоті цього функціоналу він виявився дуже корисним та витребуваним, його схвально оцінили більше 80 % здобувачів освіти та 18 % визнали цю технологію найбільш корисною функцією.

4. Технологія ведення власного **віртуального конспекту** здобувача відсутня, наприклад у базовій версії популярної *СУДН MOODLE*, разом з тим витребувана а платформах, що запроваджують масові онлайн-курси (зокрема, *Coursera, Udemu*). Ця технологія націлена як на збереження когнітивних ресурсів здобувачів, так і на сприяння власній освітній траєкторії, оскільки дозволяє повернутися до навчального матеріалу згідно власноруч побудованої послідовності. Здобувач освіти вносить свої власні пояснення до фрагментів навчального контенту, що дозволяє легше повторити вивчений матеріал. Цю технологію схвально оцінили приблизно 67 % здобувачів освіти та 4 % навіть визнали цю опцію найбільш корисною функцією платформи.

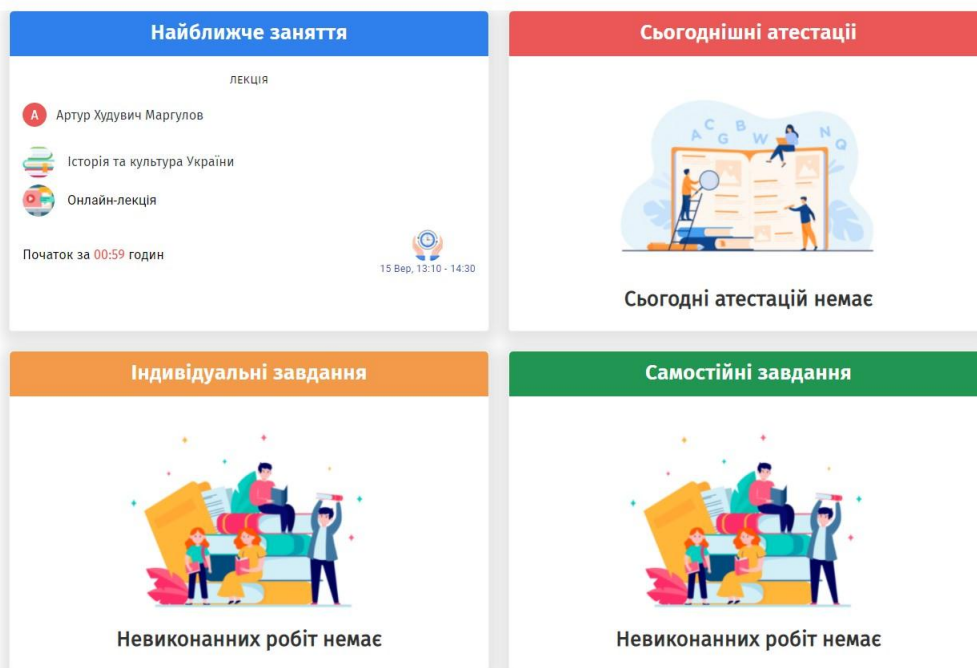

Рис. 2. Приклад віджетів

5. **Автоматичний фільтр нецензурної лексики та мови ворожнечі** беззаперечно сприяє зниженню психологічного напруження, попереджує виникнення міжособистісних конфліктів у чатах, форумах платформи, його схвально оцінили більше 80 % здобувачів освіти

6. **Автоматичний допуск здобувачів освіти до підсумкового контролю** залежно від результатів поточного контролю нівелює так званий «людський фактор», попереджає факти суб'єктивних помилок під час розрахунку оцінки, знімає з викладача цей рутинний обов'язок своєчасно та точно підрахувати три складові оцінки за поточний (оцінка за самостійну роботу, оцінку за індивідуальне навчально-дослідне завдання та оцінки за аудиторні заняття). Цей обов'язок подекуди виявляється досить складним завданням, оскільки оцінки за аудиторні заняття узагальнюються з урахуванням коефіцієнту. Такий функціонал схвально оцінили більше 70 % здобувачів освіти.

Таким чином, можемо констатувати можливість реалізації у дистанційному навчанні певних технологій, що забезпечують психологічний комфорт здобувачів освіти, схвально сприймаються користувачами як корисні й ефективні.

Список використаних джерел

1. Al-Tammemi A. B., Akour A., Alfalah L. Is It Just About Physical Health? : An Online Cross-Sectional Study Exploring the Psychological Distress Among University Students in Jordan in the Midst of COVID-19 Pandemic. *Frontiers in Psychology*. 2020. Т. 11.
2. Hossain M. J. et al. Impact of online education on fear of academic delay and psychological distress among university students following one year of COVID-19 outbreak in Bangladesh. *Heliyon*. 2021. Т. 7. № 6. Р. 73–88.
3. Kirillova, A., Usatova, I. Influence of covid-19 on psychological comfort of foreign language students in a remote format at a university. *Балканско научно обозрение*. 2020 № 4 (10). Р. 29–33.
4. Nishimura Y. et al. Impact of the COVID-19 pandemic on the psychological distress of medical students in Japan : cross-sectional survey study. *Journal of medical Internet research*. 2021. Т. 23. № 2. Р. e25232.
5. Ojetunde A. O. et al. COVID-19 lockdown policy impact on students' psychological, behavioral, and daily routine changes: A case study of Gusau residents in Nigeria. *Indonesian Journal of Educational Studies*. 2020. Т. 23. № 2. Р. 118–144.
6. Pekarchuk V. Professional motivation and job satisfaction of personnel of state penitentiary service of Ukraine. *Science and Education*. 2018. № 3. Р. 43–53.
7. Qin Z. et al. Prevalence and Risk Factors Associated With Self-reported Psychological Distress Among Children and Adolescents During the COVID-19 Pandemic in China. *JAMA network open*. 2021. Т. 4. № 1. Р. e2035487.
8. Valieiev, R., Pokaichuk, Y., Zhbanchyk, A., Polyvaniuk, V., Nykyforova, O., Nedria, K. In the Search for the Golden Mean : Students' Satisfaction with Face-to-Face, Blended and Distance Learning. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 2021. 13(1), Р. 20–40.
9. Валеев Р. Г. Обеспечение в дистанционном образовании психологического комфорта учащихся как педагогическое условие формирования их познавательной самостоятельности. *Полатовские чтения – 2009 «Дистанционное обучение в предметных областях»* : матер. второй междунар. науч.-практ. конф. Казань : ЮНИВЕРСУМ, 2011. 432 с. С. 27–37.